

Brüssel, 29. september 2017
(OR. en)

12671/17

FREMP 99
JAI 847
COHOM 103
POLGEN 125
AUDIO 103
DIGIT 196

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	12112/17
Teema:	Eesistujariigi mitteametlik dokument nõukogule (üldasjad), 17. oktoober 2017 – Iga-aastane õigusriiki käsitlev dialoog

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi mitteametlik dokument arutamiseks nõukogu (üldasjad) 17. oktoobri 2017. aasta istungil.

Üldasjade nõukogu, 17. oktoober 2017

Õigusriiki käsitlev dialoog

Eesistujariik Eesti mitteametlik dokument

„Meedia mitmekesisus ja õigusriik digitaalajastul“

Sissejuhatus

Nõukogu ja liikmesriikide 2014. aasta detsembri järeldustega õigusriigi põhimõtte austamise tagamise kohta **luuakse iga-aastane õigusriiki käsitlev dialoog** nõukogus (üldasjad).

Esimene dialoog nõukogus (üldasjad) toimus Luksemburgi eesistumisperioodi ajal 17. novembril 2015 ja **teine** 24. mail 2016 Madalmaade eesistumise ajal.

Toimunud dialoogide hindamine, mille viis 15. novembril 2016 nõukogus (üldasjad) läbi eesistujariik Slovakkia, kinnitas, et liikmesriigid tahavad seda dialoogi jätkata ja süvendada.

Kolmas õigusriiki käsitlev dialoog

Meediavabadus ja mitmekesisus on õigesti toimiva demokraatia eeltingimus ja oluline kaitsevahend. Väljendusvabadus, meediavabadus ja selle mitmekesisus on sätestatud ELi põhiõiguste hartas ja on Euroopa Liidu aluseks olevate demokraatlike põhiväärtuste tuumikus.

Jätkates meedia mitmekesisust ja demokraatiat käsitleval Euroopa Komisjoni 2016. aasta iga-aastaselt põhiõiguste kollokviumil alustatud tööd ja tuginedes sellele, palub eesistujariik ministritel kaaluda **meedia mitmekesisuse ja õigusriigi põhimõttega seotud konkreetseid probleeme, mille digitaalajastu on kaasa toonud.**

Digitaalsete platvormide ja interneti avatus aitavad kaasa läbipaistvale ja tõhusale osalusdemokraatiale. Uues ühte koondunud meedia keskkonnas on digitaalajastu aga võimendanud ka **põhiõiguste, demokraatia ja õigusriigiga seotud probleeme**, kuna ebatäpsete ja valeandmeid sisaldavate uudiste levik sotsiaalmeedias ja internetis võib vähendada usaldust ajakirjanduse vastu ning halvendada demokraatliku ühiskonna jaoks väga oluliste küsimuste üle peetavate poliitiliste arutelude kvaliteeti. Tohtu ulatusega digitaalne desinformatsioon võib õõnestada demokraatia alustala, hästi teavitatud kodanike poliitilist osalemist. Usalduse kadumine meedia vastu kahjustab ka meedia võimet panna riike, ELi ja erasektori osalisi vastutama ja seega tema panust õigusriigi põhimõtte toetamisse. Ajal, kui paljud kodanikud, eriti nooremad, kasutavad esmase uudisteallikana **järjest rohkem interneti ja sotsiaalvõrgustikke**, on väga oluline tagada mitmekesise, sõltumatu ja kvaliteetse teabe olemasolu kui eeltingimus usalduse säilimiseks meedia vastu; sama tähtis on suuta eristada täpset ja usaldusväärset teavet ebatäpsest ja ebausaldusväärsest.

Selle probleemi arutamiseks korraldas eesistujariik Eesti 12. juulil 2017 Brüsselis **mitteametliku ekspertide seminari** teemal „Meedia mitmekesisus ja õigusriik digitaalajastul“. Seminaril tulid kokku ELi liikmeriikide, ELi institutsioonide, ELi põhiõiguste ameti, Euroopa Nõukogu, ajakirjanike ja meediaettevõtete, kodanikuühiskonna ja akadeemiliste ringkondade esindajad. Seminari kokkuvõte on kättesaadav dokumendis 12112/17.

Seminari käigus arutasid osalejad seda, mida erinevad asjaosalised – liikmesriigid, ELi institutsioonid, valitsusvälised organisatsioonid ja meediaettevõtted – saaksid teha selleks, et tagada teabe usaldusväärsus, usaldus meedia vastu ja õigesti informeeritud poliitilised arutelud digitaalajastul. **Mitmekesise, sõltumatu ja usaldusväärse meedia** tähtsust demokraatia ja õigusriigi hoidja ja valvurina ei tohi alahinnata. Kui usaldus meedia vastu kaob, võib saada kahjustatud meedia võime täita seda väga olulist rolli. Seminaril rõhutati, et kuigi probleemid on mitmekesised ja nõuavad uusi lähenemisviise, oleks tsensuur selge piiri ületamine. Osalejad rõhutasid seadusandjate, ajakirjanike, kirjastajate ja internetivahendajate jagatud vastutust, kuid ka kodanike kui teabe tarbijate vastutust. Mitu esinejat rõhutasid, et kõike ei saa reguleerida õigusaktide või enesereguleerimise abil. Meediapädevus alates varasest east, kuid ka täiskasvanute seas, on väga tähtis, et teabe tarbijad suudaksid eristada väära või eksitavat teavet ning aru saada ka võltsuudiste tagamaadest ja allikatest.

Eesistujariik soovib neid teemasid kolmanda õigusriiki käsitleva dialoogi raames täiendavalt arutada, võttes aluseks järgmised küsimused.

- Küsimus 1** Mis on teie arvates kõige tõsisemad probleemid seoses õigusriigi põhimõtte, demokraatia ja põhiõigustega digitaalajastul ja uues meediakeskkonnas? Jagage palun oma kogemust selliste probleemide käsitlemisel.
- Küsimus 2** Mida saavad liikmesriigid teha, et toetada ajakirjanikke, kirjastajaid ja internetivahendajaid ajakirjanduse kvaliteedi ja avaldatud teabe usaldusväärsuse tagamisel? Palun jagage riigi tasandil märgatud probleeme ja parimaid tavasid.
- Küsimus 3** Meediapädevusel on otsustav roll selles, et säiliks usaldus meedia vastu, kuna see võimaldab lugejatel, kuulajatel ja vaatajatel eristada usaldusväärseid teabeallikaid ebausaldusväärsetest. Milline on liikmesriikide roll selle tagamisel, et igas vanuses ELi kodanikel oleks piisav meediapädevus?

Dialoogi korraldus

Pärast eesistujariigi ja ELi põhiõiguste ameti direktori sissejuhatust palutakse komisjonil ja liikmesriikidel jagada oma mõtteid nende kolme küsimuse põhjal. Pärast arutelu koostab eesistujariik **eesistujariigi järeldused**.

Eesistujariik koostöös oma kolmiku liikmetest partneritega edastab eesistujariigi järeldused asjaomastele nõukogu ettevalmistavatele organitele edasiseks kaalumiseks. Täiendavad järeldused võivad tulla kõne alla siis, kui nõukogu hindab 2019. aasta lõpuks uuesti õigusriigi põhimõtte alast dialoogi.

